

N:o 71.

Af Herr Wallenberg. André Oscar. angående beviljande af 300,000 R:dr för upprensning af farleden vid Baggens-stäket.

Sedan längre tid tillbaka har frågan om Baggens-stäkets upprensning utgjort en vid riksdagarne ofta återkommande fråga. Genom den utredning, som härvid erhållits, hafva tillfullo blifvit ådagalagda de obestriddigen stora fördelar, som för handeln i allmänhet och för sjökommunikationen emellan hufvudstaden och södra delarne af riket i synnerhet skulle beredas, om nämnda upprensning företogs. Stockholms stad bör billigtvis kunna påräkna, att något göres för dess sjökommunikation, då detta samhälle fått vidkännas så oväntadt dryga utgifter för att bereda Statens jernvägar tillfälle att på denna punkt sammanbindas. Dessa utgifter, som kommunen skulle åtaga sig, beräknades till 650,000 R:dr, men en dyrköpt erfarenhet har visat att tredubbla summan ej räckt till. Under åberopande af nämnda vidlyftigare utredning, hade jag äran att vid 1862 års riksdag föreslå, att Rikets Ständer måtte anslå 300,000 R:dr R:mt till Baggens-stäkets upprensning till 16 fots djup, under vilkor och förbehåll att Stockholms stad bidroge med hvad derutöfver kunde erfordras för ändamålets vinnande.

Detta förslag lyckades likväl icke då tillvinna sig bifall, hufvudsakligen af den anledning, att nämnda farleds upprensning till sagda djup ansågs ur militärisk synpunkt medföra vådor, enär de befästade eller endast genom försänkningar tillstängda passen vid eller i närheten af Waxholm derigenom kunde kringgås, hvarföre dyrbarare befästningar vid Baggens-stäket ansågos nödvändiga, hvilket sednare åter anfördes såsom ett åtminstone för tillfället ööfvervinerligt hinder ur ekonomisk synpunkt. Man hyser likväl grundade tvifvel om Waxholms befästning behöfver af en fiende kringgås.

Sedan den tiden torde frågan dock hafva inträdt i ett nytt stadium; och det är äfven derföre som jag icke tvekat att åter upptaga densamma.

Vårt land har på de sednare åren till en del redan skapat och är fortfarande sysselsatt att skapa ett nytt vapen för sitt sjöförsvär, hvilket rättast torde böra betraktas såsom bestående af små, men starka och med kanoner af förut oerhörd kaliber bestyckade flytande fästningar, hvilka i en skärgård kunna förläggas vid hvilken position som helst, der ett starkt artilleriförsvär är nödvändigt eller der ett anfall kan, under terrängens skydd, af den i styrka underlägsne vågas emot en starkare fiende. Dessa fartyg kunna derföre i många fall och med särdeles fördel ersätta de stillastående befästningarne, hvilka de öfverträffa deri, att ständigt kunna intaga nya och fördelaktiga positioner, då de gamla icke längre äro hållbara, hvarigenom både egen motståndskraft förstoras och svårigheterna för den anfallande förökas. Användandet af minor, af försänkingspråmar och slutligen farledens igensprängning, om sistnämnda utvägs användande blifvit på förhand anordnad, torde dessutom innebära ett tillräckligt skydd emot möjligheten af en smal segelrännas forcerande af fiendtliga fartyg i en trakt, som dessutom äfven i öfrigt erbjuder många och fördelaktiga tillfällen till försvär. En blick på kartan visar huru lätt det smala sundet vid Fällström, straxt söder om Baggens-fjärden, kan med några timmerflottor och minrader göras till en första försvarslinie, liksom det ännu smalare Skurusundet till en sista, emellan hvilka det lätteligen försvarade eller igenfyllda Baggens-stäket ligger.

Men äfven ur *försvärets* synpunkt anses numera Baggens-stäkets upprensning rent af nödvändig, och denna åsigt, så olika den förut herrskande, biträdes af många insigtsfulla militärer. Man behöfver endast ihågkomma, att de för Stockholm farligaste punkter, der en landstigning kan af en fiende med största fördel utföras, äro belägna söder om Stockholm; den ena vid Witså, 2½ sjömil i S. W. från Dalarö, den andra vid Erstavik, på föga afstånd från hufvudstaden. Till Witså är afståndet genom den enda för egna krigsfartyg begagneliga farleden nu 13½ mil och skulle genom Baggens-stäket blifva 8¼ mil; till Erstavik deremot är afståndet sjöledes nu 11½ mil och skulle förminskas till endast 4 mil. Reflexionerna häröfver, särdeles hvad angår Erstaviks-fjärden, göra sig sjelfva och nödvändigheten att bereda såväl en ny utfallsport mot södra delen af Stockholms skärgård, med dess strategiskt viktiga punkter, som äfven en kort och säker reträttväg torde, i betraktande af hvad ofvannämnda siffror innebära, icke kunna bestridas.

Men äfven om man icke skulle finnas villig att lemna en gammal fördom och således icke heller vilja erkänna den nya farledens både nytta och nödvändighet ur militärisk synpunkt, är dock det slöseri med tid och drifkraftsmedel, som fortfarande eger rum genom begagnandet af en onödigtvis öfver 5 mil för lång väg genom Stockholms skärgård, för söder ifrån ankommande fartyg, så föga öfverensstämmande med tidens anda och behof samt med verklig

klok hushållning, att jag, äfven under förutsättning, att det upprensade Baggens-stäket måste vid inträffande krig till större eller mindre del igenfyllas, hvilket då genom lämpligt antal förut beredda stenpråmar kan utföras till just den grad man åstundar, likväl anser mig böra ännu en gång värdsamt föreslå, att Riksdagen täcktes bevilja en summa af 300,000 Riksdaler Riksmünt till Baggens-stäkets upprensning till 16 fots djup, under vilkor och förbehåll att Stockholms stad bidrager med hvad som derutöfver kan erfordras för ändamålets vinnande.

Om remiss till Höglofliga Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1867.

A. O. Wallenberg.

N:o 72.

Af Herr Wallenberg, André Oscar, i anledning af Herr Dicksons motion, N:o 25, om räntans fullständiga frigifvande.

Såsom alternativ till den af Herr Axel Dickson väckta motion, angående räntans fullkomliga frigifvande, tillåter jag mig värdsamt föreslå, det Riksdagen för sin del behagade besluta:

Ej må inteckning i fast egendom beviljas för skuldebref, hvaruti högre ränta än sex för hundralet om året blifvit utfäst.

Uti alla andra förekommande fall anser jag att ränte-afalet bör vara fritt.
Stockholm den 29 Januari 1867.

A. O. Wallenberg.